

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра прикладної лінгвістики

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ПСИХОЛІНГВІСТИКА

підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента «Психолінгвістика» підготовки бакалавра.

Розробник:

Засєкін С. В., доктор філологічних наук, професор кафедри прикладної лінгвістики.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

І.М. Калиновська

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри
прикладної лінгвістики
протокол № 1 від 31.08.2021 р.**

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
прикладної лінгвістики
протокол № 1 від 29.08.2025 р.**

В.о. завідувача кафедри:

І.М. Калиновська

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150 год. / 5 кредитів		Рік навчання 4-й
		Семестр 8-й
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год. Консультації 10 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 110 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		англійська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150 год. / 5 кредитів		Рік навчання 4-й
		Семестр 8-й
		Лекції 4 год.
		Практичні 6 год.
		Самостійна робота 122 год.
ІНДЗ: є		Консультації 18 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		англійська

II. Інформація про науково-педагогічного працівника

Прізвище, ім'я та по батькові	Засекін Сергій Васильович
Науковий ступінь	доктор філологічних наук
Вчене звання	професор кафедри прикладної лінгвістики
Посада	професор
Контактна інформація	моб. тел. +380(50)8760265
	sergiozasyekin@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi
	Консультації в усній формі (в день проведення занять та телефоном) і письмовій формі (електронною поштою).

III. Опис освітнього компонента

Анотація. Освітній компонент «Психолінгвістика» призначений для студентів четвертого курсу денної та заочної форм навчання факультету іноземної філології. Він входить до вибіркових освітніх компонентів професійної та практичної підготовки студентів-бакалаврів. Предметом освітнього компоненту є особливості сучасної психолінгвістики як міждисциплінарної науки, знання яких уможливило розвиток мовних, мовленнєвих, соціокультурних та нейролінгвістичних компетенцій студентів і сприятиме цілісності знань майбутніх фахівців та вирішенню їхніх професійних завдань у сфері аналізу мовленнєвих процесів, розуміння механізмів породження та сприйняття мовлення, а також застосування психолінгвістичних методів у прикладних галузях.

Мета і завдання освітнього компоненту. Метою освітнього компоненту «Психолінгвістика» є формування у здобувачів освіти системних знань про психолінгвістику як міждисциплінарну науку, що досліджує взаємозв'язок мови, мовлення та психічних процесів людини, а також розвиток практичних умінь застосовувати психолінгвістичні методи дослідження для аналізу мовленнєвої діяльності, текстів та комунікативних процесів. Сучасний фахівець з іноземної філології має володіти інструментарієм психолінгвістичного аналізу, розуміти механізми мовленнєвого сприйняття та породження, знати особливості функціонування мовних структур у свідомості людини, усвідомлювати нейролінгвістичні основи мовленнєвої діяльності та бути здатним застосовувати ці знання у практичній роботі з текстами, у сфері білінгвізму, викладання іноземних мов, а також у прикладних галузях психолінгвістики.

Завдання освітнього компоненту полягають у тому, щоб ознайомити студентів з історією становлення психолінгвістики, основними теоріями та поколіннями психолінгвістичних досліджень, базовими поняттями, термінами і категоріями психолінгвістики, методами психолінгвістичного дослідження та процедурами їх застосування, з'ясувати передумови й чинники становлення психолінгвістики та показати її міждисциплінарний характер, розкрити сутність мовної свідомості, мовної картини світу, мовної особистості та концептуальної системи людини, пояснити механізми сприйняття, розуміння та породження мовлення, описати особливості ментального лексикону та систем репрезентації знань у свідомості, представити нейролінгвістичний підхід до вивчення мови, ознайомити з мовленнєвими порушеннями та патопсихолінгвістикою, розкрити психолінгвістичні аспекти білінгвізму та оволодіння іноземною мовою, а також навчити студентів застосовувати психолінгвістичні методи в прикладних галузях, зокрема для аналізу засобів сугестії, виявлення маркерів неправдивих висловлювань та психолінгвістичного аналізу текстів.

Після вивчення освітнього компоненту студенти зможуть демонструвати розуміння основних теорій психолінгвістики, включаючи концепції Осгуда та Хомського, пояснювати взаємозв'язок між мовою, мисленням та психічними процесами людини, застосовувати на практиці методи психолінгвістичного дослідження, такі як метод семантичного радикала, семантичного диференціала, вільний асоціативний експеримент, контент-аналіз, інтент-аналіз та психолінгвістичний текстовий аналіз, аналізувати структуру мовної особистості та описувати види знань у мовній свідомості, пояснювати механізми сприйняття, розуміння та породження мовлення на різних рівнях обробки інформації, описувати особливості функціонування ментального лексикону та концептуальної системи людини, застосовувати знання про нейролінгвістичні основи мовленнєвої діяльності та функціональну асиметрію півкуль головного мозку, розпізнавати та описувати різні типи афазій та мовленнєвих порушень, аналізувати психолінгвістичні аспекти білінгвізму та процесу оволодіння іноземною мовою, використовувати психолінгвістичні методи для виявлення засобів сугестії та маркерів неправдивих висловлювань у текстах, проводити психолінгвістичний аналіз дискурсу та застосовувати отримані знання для вирішення прикладних завдань у сфері комунікації, освіти, клінічної практики та судової лінгвістики, а також критично оцінювати

психолінгвістичні дослідження та самостійно планувати й проводити базові психолінгвістичні експерименти для досягнення поставленої мети з'ясування психолінгвістичних засобів комунікативного впливу на свідомість індивіда та свідомість мас.

Soft skills. Комунікація: вміння чітко та ефективно висловлювати свої думки усно та письмово, слухати інших, вести переговори та будувати відносини. Критичне мислення: здатність аналізувати інформацію, оцінювати аргументи, розв'язувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення. Креативність: вміння генерувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення та адаптуватися до змін. Лідерство: здатність мотивувати, надихати та вести за собою команду, приймати відповідальні рішення та досягати спільних цілей. Робота в команді: вміння співпрацювати з іншими, ефективно розподіляти обов'язки, вирішувати конфлікти та досягати спільного результату. Емоційний інтелект: здатність розуміти та управляти своїми емоціями та емоціями інших, будувати позитивні відносини та вирішувати конфлікти. Управління часом: вміння планувати та організовувати свій час, розставляти пріоритети та дотримуватися дедлайнів. Адаптивність: здатність швидко пристосовуватися до нових умов, ситуацій та вимог. Вирішення проблем: вміння ідентифікувати проблеми, аналізувати їх причини, знаходити та впроваджувати рішення. Впевненість у собі: віра у власні сили та можливості, здатність до самопрезентації та відстоювання своєї точки зору.

IV. Структура освітнього компоненту

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Psycholinguistics Theories and Methods							
Тема 1. PL history. Basic concepts. Psycholinguistics of the 1 st and 2 nd generations (Ch. Osgood, N. Chomsky). Methods of PL research. Method of Semantic Radical and its procedure. Method of Semantic Differential and its procedure. Free associative test and its procedure. Intent analysis and its procedure. Content analysis and its procedure. Psycholinguistic text analysis and its procedure.	15	2	2	–	10	1	ДС+РК / 5
Тема 2. Linguistic consciousness and linguistic picture of the world. Linguistic personality and his/her components. Kinds of knowledge. Language/linguistic knowledge (declarative vs. procedural). Encyclopedic and inferential knowledge. Knowledge representation structures (frame, schema, schemata). Knowledge representation structures (scenario, script). Memory as a	17	2	4	–	10	1	ДС+РК / 5

system of knowledge representation. Genetic and innate memory. Logical, verbal memory. Short-term and long-term memory. Linguistic memory. Mental lexicon. Conceptual system.							
Тема 3. Psycholinguistic features of human perception. Levels of information perception. Figure-ground distinction in human perception. Old and new information/ theme and rheme / topic and comment. Types of information (procedural vs. conceptual). Models and stages of speech / text comprehension. Stages of speech / text generation. Text processing, production of discourse. Human background (experience) in text comprehension. Children's language acquisition in ontogenesis. Language areas in human brain. Functional asymmetry of human cerebral hemispheres.	17	2	4	–	10	1	ДС+ПК / 10
Разом за модулем 1	49	6	10	–	30	3	20
Змістовий модуль 2. Applied Psycholinguistics							
Тема 4. NL as a branch of PL. Neurolinguistic approach to human language. Model of symbolism / cognitivism. Model of connectionism in neuroscience. Electrophysiological methods of neurolinguistic research. Haemodynamic methods of neurolinguistic research. PathoPL. Speech and language disorders. Abnormal speech. Broca's aphasias. Wernicke's aphasias.	28	2	4	–	20	2	ДС + ПК / 10
Тема 5. Bilingualism and foreign language acquisition. Applied aspects of PL. Areas of Applied Psycholinguistics. Psycholinguistic means of suggestion. Psycholinguistic markers of false statements. Psycholinguistic analysis of handwriting (psycho-graphology).	28	2	4	–	20	2	ДС + ПК / 10
Тема 6. Project	45	–	2	–	40	3	ІНД3 / 20

Разом за модулем 2	101	4	10	–	80	7	40
Тест							Т / 40
Усього	150	10	20	–	110	10	100

Таблиця 2 (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Psycholinguistics Theories and Methods							
Тема 1. Foundations of Psycholinguistics: History, Theories, Methods and Basic Concepts. Psycholinguistic Research Methods in Practice. Speech Production, Comprehension and Language Acquisition.	38	2	2	–	30	4	ДС+РК / 5
Разом за модулем 1	38	2	2	–	30	4	20
Змістовий модуль 2. Applied Psycholinguistics							
Тема 2. Neurolinguistics, Language Pathology and Applied Psycholinguistics. Applied Psycholinguistics: Neurolinguistic Analysis and Practical Applications	38	2	2	–	30	4	ДС + РК / 10
Тема 3. Project	72	–	2	–	62	8	ІНДЗ / 20
Разом за модулем 2	112	2	4	–	92	12	40
Тест							Т / 40
Усього	150	4	6	–	122	18	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах.

Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота включає опрацювання матеріалів лекцій, підготовку до практичних занять, написання тестів, проєкт на одну із тем відповідно до структури освітнього компоненту.

На самостійне опрацювання з подальшим обговоренням під час консультацій пропонуються такі питання:

1. PL history: behaviorism.
2. PL history: N. Chomsky
3. PL computerized methods: LIWC, Textanz.
4. Lie detector SDL Trados CAT tool.
5. Osgood’s Semantic Differential.
6. Ukrainian PLs.
7. Connectionism.
8. Cognitivism (symbolism)
9. PL means of manipulating human consciousness.

V. Політика оцінювання

Оцінювання здобувачів освіти регулюється [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо студента. При вивченні освітнього компонента «Психолінгвістика» здобувач вищої освіти виконує завдання згідно з навчальним планом та силабусом, що включає відвідування і підготовку до практичних занять (вивчення матеріалу, виконання письмових завдань, систематизацію знань для написання тестів).

Політика щодо академічної доброчесності. Політика щодо академічної доброчесності унормована в у [Кодексі академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#), згідно з яким учасники освітнього процесу мають усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися розкладу навчального процесу, зокрема заборонено списування під час тесту (у т. ч. із використанням мобільних телефонів). Здобувачам освіти необхідно складати всі завдання самостійно, без допомоги сторонніх осіб; надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не публікувати відповідей до тесту та письмових завдань; зазначати джерела інформації та посилатися на роботу інших авторів у разі використання результатів їхньої роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно погіршити чи покращити результати інших здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності з об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) на лекційному чи практичному занятті студент самостійно проходить пропущену тему/теми й може звернутися за консультацією до викладача. Матеріал пропущеного практичного заняття здобувач за погодженням з викладачем може відпрацювати в онлайн/офлайн-форматі (відповідно до затвердженого графіку консультацій), але не пізніше прикінцевого заняття, дати заліку згідно розкладу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Здобувачі освіти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Згідно з [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#), та рішенням науково-методичної комісії факультету іноземної філології від 02.02.2022 року, протокол № 7 здобувачам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті.

Шкала оцінювання (залік)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90-100	Зараховано
82-89	
75-81	
67-74	
60-66	
1-59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль має на меті перевірку рівня знань здобувача вищої освіти під час виконання завдань з освітнього компонента «Психолінгвістика» та оцінюються за 100-

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач вищої освіти складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку всі попередньо набрані бали анулюються. Повторне складання заліку допускається не більше, ніж два рази: один раз – викладачу, другий – комісії, яку затверджує декан факультету. Оцінка за складання заліку під час ліквідації академічної заборгованості здійснюється за 100-бальною шкалою і включає: написання тесту (40 балів), усні відповіді на запитання до заліку (60 балів).

5 балів – студент володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних відповідей та письмових завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно вирішив усі завдання тесту;

3 бали – студент володіє навчальним матеріалом загалом, викладає його основний зміст під час усних відповідей та письмових завдань, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно вирішив половину завдання тесту;

2 бали – студент володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних відповідей і письмових завдань, недостатньо розкриває зміст питань, допускаючи при цьому суттєві неточності; правильно вирішив меншість завдання тесту;

1 бал – студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних відповідей та письмових завдань, допускаючи при цьому суттєві помилки; Правильно вирішив окремі завдання тесту

0 балів – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань; не вирішив жодного завдання тесту.

Критерії і шкала оцінювання*		Кількість балів				
		1	2	3	4	5
Оформлення презентації	Форма подачі матеріалу: структура, використані джерела, стиль подачі матеріалу, читабельність					
Зміст презентації	Мова викладу матеріалу, грамотність					
	Змістовність, аргументованість, логічність					
Усний виступ	Цікавість, новизна, оригінальність, переконливість промови					
Максимальна кількість балів		20				
*18-20 балів – відмінне; 15-17 балів – дуже добре; 12-14 балів – добре; 9-11 балів – задовільне; 0-8 балів – незадовільне виконання завдання						

Тему проекту здобувач вищої освіти вибирає самостійно згідно прослуханого теоретичного матеріалу і демонструє ефективність проекту при вивченні певної теми.

Питання заліку

1. Describe the main stages in the history of psycholinguistics and explain how the discipline has evolved over time.
2. Compare and contrast the psycholinguistic theories of Charles Osgood (1st generation) and Noam Chomsky (2nd generation).
3. Explain the Method of Semantic Radical and describe its research procedure in detail.
4. What is the Method of Semantic Differential? Describe its procedure and applications in psycholinguistic research.
5. Describe the Free Associative Test and explain how it is conducted as a psycholinguistic research method.
6. Compare Intent Analysis and Content Analysis as psycholinguistic research methods. What are their main procedures?
7. Explain the procedure of psycholinguistic text analysis and its significance for understanding language processing.
8. Define linguistic consciousness and linguistic picture of the world. How do these concepts relate to each other?
9. Describe the components of linguistic personality and explain their role in language functioning.
10. Distinguish between declarative and procedural linguistic knowledge. Provide examples of each type.
11. Explain the difference between encyclopedic and inferential knowledge in the context of language use.
12. Describe knowledge representation structures such as frames, schemas, and scenarios. How do they organize information?
13. Explain the structure and functions of the mental lexicon. How does it differ from the conceptual system?
14. Describe the levels of information perception and explain the figure-ground distinction in human perception.
15. Distinguish between old and new information (theme and rheme, topic and comment) in discourse organization.
16. Describe the main models and stages of speech/text comprehension according to psycholinguistic theory.
17. Explain the stages of speech/text generation and the role of planning in language production.
18. Describe the process of children's language acquisition in ontogenesis. What are the main developmental stages?
19. Explain the neurolinguistic approach to human language. How does it differ from traditional linguistic approaches?
20. Compare the model of symbolism/cognitivism with the model of connectionism in neuroscience.
21. Describe electrophysiological and haemodynamic methods used in neurolinguistic research.
22. Explain the concept of functional asymmetry of human cerebral hemispheres and its role in language processing.
23. What are Broca's aphasias? Describe their main characteristics and typical speech patterns.
24. Compare and contrast Broca's aphasias and Wernicke's aphasias in terms of symptoms and affected language functions.
25. Discuss the psycholinguistic aspects of bilingualism and foreign language acquisition. What factors influence successful language learning?
26. Describe the main areas of Applied Psycholinguistics and their practical significance.
27. Explain psycholinguistic means of suggestion and their applications in various fields.

28. What are psycholinguistic markers of false statements? How can they be identified and analyzed?
29. Describe the principles of psycholinguistic analysis of handwriting (psycho-graphology).
30. Discuss how theoretical psycholinguistics informs applied research. Provide examples of how understanding speech processing mechanisms can be applied to solve practical problems in education, clinical practice, or forensic linguistics.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Засєкіна Л.В. Вступ до психолінгвістики : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] Острого: Нац. ун-т «Острозька академія», 2002. 168 с.
2. Засєкіна Л.В., Засєкін С.В. Психолінгвістична діагностика : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Луцьк: РВВ «Вежа», 2008. 188 с.
3. Засєкін С.В. Нейролінгвістика сьогодення: теорія і практика. *Людина. Комп'ютер. Комунікація*. Зб. наук. статей. Львів: НУ "Львівська політехніка", 2010.
4. Воробйова Л. М. Психолінгвістичний глосарій. 2-ге вид., доп. Рівне: Волин. береги, 2011. 128 с.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми [Підручник]. Полтава: Довкілля-К, 2008.
6. Cairns H. Psycholinguistics: An Introduction. Austin: Pro-ed, 1999. 226 p.
7. Garson, J. Connectionism. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Stanford: Stanford University, 2010. Режим доступу: <http://plato.stanford.edu/entries/connectionism/>
8. Harley T. The Psychology of Language. From Data to Theory. N. Y.: Psychology Press, 2008. 602 p.
9. Levelt W. Formal grammars in linguistics and psycholinguistics. Vol. I, An introduction to the theory of formal languages and automata. Paris: Mouton. 143 p.
10. Lopez-Garcia A. The Neural Basis of Language. Muenchen : Lincom Europa, 2007. 128 p.
11. McNeill D. Psycholinguistics: A New Approach. N. Y.: Harper & Row, 1987. 290 p.
12. Osgood Ch. The measurement of meaning. Urbana : University of Illinois Press, 1975. 346 p.
13. Sperry R. Hemisphere deconnection and unity in conscious awareness. *American Psychologist*. 1968. Vol. 23 (10). P. 723–733.
14. Steinberg D. Psycholinguistics. Language, Mind, and World. L.; N.Y.: Longman, 1982. 240 p.
15. Sternberg R. J. Cognitive Psychology. Fort Worth: Wadsworth Publishing, 2002. 624 p.
16. <http://uk.wikipedia.org/wiki/Двомовність>
17. http://en.wikipedia.org/wiki/Semantic_differential
18. http://ru.wikipedia.org/wiki/Асоціативний_експеримент
19. http://en.wikipedia.org/wiki/Content_analysis